

Investointi 2: Edistetään hoitotakuun toteutumista vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista

Hankkeessa oli tarkoitus vahvistaa ehkäisyn ja hyvinvoinnin edistämisen kautta hoitotakuun toteutumista, erityisesti nuorten ja nuorten aikuisten kohderyhmässä.

Investointi oli tarpeellinen, jotta ongelmien varhaiseen tunnistamiseen saadaan lisää työvälineitä, ja jotta ammattilaiset ja asiakkaat pystyvät löytämään alueella olevat hyvinvointia edistävät palvelut. Tällä hetkellä painopiste sosiaali- ja terveyspalveluissa on pitkälti korjaavissa palveluissa, mikä osaltaan voi lisätä eriarvoisuutta sekä luoda haasteita palveluiden saatavuuteen ja saavutettavuuteen. Lisäksi se ei ole kustannustehokasta. Vahvistamalla ennaltaehkäisyä ja ongelmien varhaista tunnistamista saadaan lisättyä väestön hyvinvointia, saadaan tunnistettua haasteet varhaisemmassa vaiheessa ja myös vähennettyä sosiaali- ja terveyspalveluiden käyttöä.

Tavoitteet

Tavoitteena on muodostaa mielenterveyden ja hyvinvoinnin edistämiseen palvelukonsepti, johon yhdistetään joko uusia tai jo olemassa olevia digitaalisia työkaluja. Erityisesti nuoret ja nuoret aikuiset hyötyvät eniten helppokäyttöisistä digitaalisista asiointikanavista. Suunnittelutyön lisäksi osallistutaan tarvittaessa THL:n koordinoimiin kansalliseen kehittämistyöhön ja tuotetaan siihen tarvittavaa tietoa.

Tavoitteena oli lisäksi määritellä ongelmien varhaisen tunnistamisen välineitä, jolloin painopistettä on mahdollista siirtää korjaavista palveluista ennaltaehkäiseviin ja hyvinvointia edistäviin palveluihin. Yhtenä tavoitteena oli nykytilan kartoitus, jotta saadaan kokonaiskuva alueen tilanteesta.

Lyhyestä hankeajasta johtuen asiakkaita ei ehditty osallistamaan hanketyöhön. Myöskään omahoitopalveluita ei saatu lisättyä, mutta niiden käyttöönottoa suunniteltiin. Suurin osa hankesuunnitelmaan kirjatuista tavoitteista oli hankekauden päättyessä vielä valmistelun tasolla ja niiden työstäminen jatkuu Kestävän kasvun ohjelman toisella kaudella vuosien 2023-2025 aikana.

Tuotokset

Hankekauden aikana saatiin kartoitettua HYTE-palveluiden nykytilaa Pohjanmaan alueella. Kartoituksen kohteena olivat Pohjanmaan alueen järjestöt, kunnat ja hyvinvointialue. Saadut tuotokset nykytilankuvaukseen on kuvattu alla.

Pohjanmaan kuntien osalta kartoitettiin, millaisia hyvinvointia ja terveyttä edistäviä palveluita heillä on. Suurin osa kunnista saatiin kartoitettua, mutta osa jäi tekemättä johtuen haasteesta saada työntekijöihin yhteys.

Kolmannen sektorin osalta kartoitettiin sitä, mitä eri hyte-toimintaa/palveluja tuottavia järjestö- ja yhdistystoimijoita Pohjanmaan alueella on. Kartoitustyötä tehtiin paljon, mutta työ jäi osittain kesken johtuen järjestöjen suuresta määrästä suhteessa hankeajan keston.

Hyvinvointialueen osalta kartoitettiin millaisia hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen (HYTE) palveluita ja työvälineitä Pohjanmaan hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalveluissa on sekä miten asiakasohjaus toteutuu eri sote-palveluissa kuntien ja järjestöjen hyte-palveluihin. Lisäksi kartoitettiin keskeisiä kehittämistarpeita. Kysely oli auki 3 viikkoa ajalla 28.11.-15.12.2022 ja siihen vastasi 171 työntekijää. Kartoituksen tarkoitus oli tukea tätä palautetta sekä tukea myös HYTE-palvelukonseptin muodostamista. Hankekauden aikana osallistuttiin myös THL:n kehittämistyöhön osana palvelukonseptin kansallista suunnittelua.

Keskeiset hyödyt

Hankekaudella saatiin kartoitettua Hyte-palveluiden nykytilaa sekä tunnistettua keskeisiä tekijöitä investoinnin tavoitteiden kannalta. Nykytilan kartoituksen kautta saadut tulokset toimivat pohjana kehittämistyölle ja antavat suuntaa sille, miten ammattilaisia voisi parhaiten tukea. Kartoitus tukee erityisesti myös kuntien ja hyvinvointialueen johtoa hyte-työn kehittämisessä ja painopisteiden löytämisessä.

Pitkällä aikavälillä investoinnin hyödyt auttavat asiakkaita ja ammattilaisia löytämään alueen hyte-palvelut helpommin. Lisäksi ammattilaiset osaavat ohjata asiakkaita paremmin näiden hyte-palveluiden piiriin. Tarjolla oleva palveluvalikoima kasvaa, kun tietoisuus niistä lisääntyy. Tätä kautta myös yhteistyö tiivistyy hyvinvointialueen, kunnan ja 3.sektorin välillä. Investoinnin kehittämistyön kautta saadaan lisättyä myös matalan kynnyksen palveluita ja lisättyä itsehoitopalveluita. Näiden kautta asiakkaan haasteet ovat mahdollisesti aikaisemmassa vaiheessa tunnistettavissa, jolloin apua on mahdollista antaa aikaisemmin. Asiakkaat pystyvät ottamaan myös enemmän vastuuta omasta hyvinvoinnistaan, mikä parhaimmassa tapauksessa vähentää sosiaali- ja terveyspalvelujen käyttöä.

Riippuvuudet

Investoinnilla 2 on selkeä riippuvuus Tulevaisuuden sote-keskus -hankkeeseen. Hankekokonaisuus vie ennestään muun muassa resurssia kentältä, mikä saattaa haastaa resurssin saamista tähän kokonaisuuteen ja yleisesti RRF-hankkeeseen. Investointikokonaisuus kytkeytyy tiiviisti muihin RRF-hankkeen projektikokonaisuuksiin. Investoinnin tuloksellisuuden kannalta on tarpeen, että alueen PTV-tiedot saadaan kuntoon. Sen osalta kehittäminen kytkeytyy tiiviisti yhteen sähköisen perhekeskuksen projektikokonaisuuteen, jonka toiminta on myös riippuvaista PTV-tiedoista. Kokonaisuus kytkeytyy tiiviisti myös muuhun digikehittämiseen, kuten Omaoloon, joita voidaan hyödyntää tässä kokonaisuudessa. Investointi kytkeytyy myös muuhun organisaation toimintalinjoihin ja kehittämispainopisteisiin määritellen saatavissa olevan resurssin sekä toimenpiteiden priorisoinnin. Riippuvuus on myös kansalliseen kehittämiseen eli THL:n ja DigiFinlandin määrittämään aikatauluun palvelukonseptin kehittämisen osalta.